

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.582/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes neve (felperes címe)

A felperes képviselője:

. Auer Éva ügyvéd (fél címe 1)

Az alperes: alperes neve (fél címe 2)

Az alperes képviselője:

. Kármán Judit ügyvéd (fél címe 3)

A per tárgya: Házasság felbontása, szülői felügyelet rendezése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes, alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ászberényi Járásbíróság 1.P.20.663/2017/5.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék 1.Pf.21.234/2018/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a szülői felügyelet gyakorlására, a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségre, a szülő-gyermek közötti kapcsolattartásra jogosultságra vonatkozó részében a fellebbezési illeték és a másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően részben hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbeezett rendelkezéseit részben helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy a 2012. február 1. napján született **M.** és a 2014. március 2. napján született **D.** utónevű gyermekeket személyes irataikkal és ingóságaiikkal, továbbá a nagyobbik gyermek iskolai bizonyítványával 2020. július 1. napján a felperesnek adja ki a **J., Á.** utca ... szám alatti ingatlan kapujában.

A kapcsolattartás jogerős ítélet szerinti szabályozása azzal irányadó, hogy a felperes helyett az alperest, az alperes helyett a felperest, Magyarország helyett **O.-t**, illetve **O.** helyett Magyarországot kell érteni.

A Kúria a felperes tartásdíj fizetési kötelezettségét 2020. június 30. napjával megszünteti, az alperes elsőfokú ítélet szerinti tartásdíj fizetési kötelezettségének kezdő időpontja 2020. július 1. napja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 65.000 (hatvanötezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 96.000 (kilencvenhatezer) forint le nem rótt fellebbezési és 70.000 (hetvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes olasz, az alperes magyar állampolgár, 2009. szeptember 12. napján Magyarországon kötöttek házasságot, amelyből 2012. február 1. napján **M.**, 2014. március 2-én **D.** utónevű gyermekeik születtek.
- [2] A felperes középiskolai végzettségű, egyetemi tanulmányait félbehagyta, Magyarországon munkát nem vállalt. Jól beszél magyarul, az olasz nyelv tanításából alkalmi jövedelemre tett szert. A gyermekek születése után igénybe vette a gyest, illetve a gyedet.
- [3] Az alperes egyéni vállalkozóként dolgozott, a család anyagi hátterét a vállalkozásból származó bevétel biztosította.
- [4] A felek 2011 augusztusában vásárolták meg a **J., Á.** utca ...számú, egyenlő arányú közös tulajdonukban álló ingatlant. Az emeletes családi ház megfelelően berendezett és felszerelt.
- [5] A felek kapcsolata az első gyermek születése után kezdett megromlani. A felperes úgy érezte, hogy az alperes nem nyújtott kellő segítséget számára, ezzel szemben a szülei napi szinten részt vesznek az életükben. A kis korkülönbség miatt a gyermekek gondozása a felperesre nagy terhet rótt, elszigeteltnek és a kapcsolatban alárendelt szerepben érezte magát. Az alperes a vállalkozásában dolgozott, este ért haza. A második gyermek születése után az alperes szülei a nagyobbik gyermek felügyeletében nyújtottak segítséget. Az alperes nem értett egyet a felperes gyermeknevelési módszereivel, a felperes hangulati ingadozásait a depresszió tüneteként értékelte.
- [6] A felperes 2015. április 27. napján keresetlevelet nyújtott be házasság felbontása és járulékai iránt.
- [7] 2015. május 22. napján az alperes arcul ütötte a felperest, amelynek a gyermekük is szemtanúja volt. A Jászberényi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 16020/5419/2015. számon elrendelte az ideiglenes megelőző távoltartást, és kezdeményezte a megelőző távoltartás elrendelését. A Jászberényi Járásbíróság 11.Pk.50.028/2015/3. számú jogerős végzésével elrendelte a felperessel és a két gyermekkel szemben az alperes megelőző távoltartását. A felek meghallgatása és a rendőrségi iratok alapján a megelőző távoltartás törvényi feltételei fennállását bizonyítottanak ítélte. Az alperes tetteles magatartása alkalmas volt arra, hogy a felperes életét, testi épségét vagy egészségét veszélyeztető esemény bekövetkezésének látszatát keltse.
- [8] A felperes a gyermekekkel együtt 2015. június végén **O.**ba távozott, júliusban visszatért Magyarországra, a közös ingatlanba. Július 21-

én az ingatlan lecserélt zárához tartozó kulcsokat átadta az alperesnek és közölte vele, hogy a gyermekekkel O.ba megy és egyelőre nem tér vissza.

- [9] A második gyermek kisebb rendellenességgel született, a korrekciós műtétet 2015 nyarán O.ban végezték el.
- [10] A felek 2015 őszéig elektronikus úton tartották a kapcsolatot, az alperes a gyermekeivel heti rendszerességgel skypolt. 2015 októbere és 2016 áprilisa közötti időszakban a gyermekekkel a kapcsolatot semmilyen formában nem tudta tartani, személyesen 2017 júliusában találkoztak. Az elsőfokú perbíróság a kapcsolattartásról több alkalommal ideiglenes intézkedéssel rendelkezett, a határozatokat a felperes nem hajtotta végre.
- [11] Az alperes 2015 novemberében az 1986. évi 14. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól Hágában, 1980. év október 25. napján kelt szerződés (a továbbiakban: Hágai Egyezmény) alapján O.ban eljárást kezdeményezett. A Fiatalokorúak Velencei Bírósága 335/16.RR. számú, 2016. július 15. napján kelt végzésével megállapította, hogy a gyermekek O.ba vitele jogellenes volt. A Hágai Egyezmény 13. cikk b) pontjára és a 2201/2003. EK Rendelet 11. cikkére hivatkozva, a magyarországi szokásos lakóhelyre való visszavitel iránti kérelmet megtagadta. Döntését az alperesnek a családjával szembeni erőszakos viselkedésére, a magyar hatóságok védelmező intézkedéseinek (megelőző távoltartás és folyamatban levő büntetőeljárás) tényére alapította. Értékelte a 2015. május 6-án kelt, a felperes rendszeres bántalmazásáról szóló magyar okiratot, az idősebbik gyermek olaszországi óvónőjének a nyilatkozatát, miszerint a nagyobbik gyermek ritkán emlegeti az édesapját és azt mondja, hogy az verekszik. Ezek az adatok alátámasztották a felperesnek a gyermekekre vonatkozó alperesi erőszakos magatartásra tett állításait, a családon belüli légkörnek a kisgyermekekre káros voltát, akik nem nélkülözhetik az édesanyjukat. Az utolsó közös lakás kizárólagos felperesi használata nem megoldott, tehát a gyermekeknek Magyarországra, a közös otthonba való visszatérése azt jelentené, hogy testi és pszichés veszélyek kockázatának tennék ki őket, a védelmező intézkedések az ő védelmüket is szolgálják. A jogellenes elvitel miatt a gyermekeknek az anyával együtt kellene visszatérniük Magyarországra, azonban az alperes agresszivitása, az anya és apai nagyszülők közötti konfliktus miatt a gyermekeknek elviselhetetlen helyzetben kellene élniük. Az olasz másodfokú bíróság a 2017. november 30. napján meghozott végzésében az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [12] A Jászberényi Járásbíróság 8.B.727/2015/13. számú ítéletével az alperest a testi sértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette.
- [13] A gyermekek 2015 nyara óta O.ban élnek, a felperes 2017-től tanítja nekik a magyar nyelvet. A felperes a gyermekekkel a szülei ingatlanában lakik, a szüleivel és egyetemista lánytestvérével élnek közös háztartásban. Magyarországról folyósított gyes és családi pótlék ellátásban részesült, kb. 52.000 forint összegben.

2016. szeptember 12-től 2016. október 6-ig pultosként egy vendéglátóhelyen dolgozott, munkaviszonyát a gyermekek ellátása érdekében megszüntette. 2017. januártól júniusig turisztikai menedzsment intenzív tanfolyamra járt. A másodfokú eljárás alatt egy fogorvosi rendelőben helyezkedett el, havi jövedelme hozzávetőlegesen 1.000 EUR.

- [14] Az alperes változatlanul vállalkozóként saját vállalkozását vezeti, jövedelme a minimálbér, 2015. július vége óta a volt házastársi közös lakásban él.
- [15] A nagyobbik gyermek 2018 szeptemberében kezdte meg az általános iskolai tanulmányait, jól tanul, a kisebbik gyermek 2017 szeptembere óta óvodás.
- [16] A gyermekek az alperessel 2019. május 18-21. és 2019. június 15-19. napja között találkoztak Magyarországon.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [17] A felperes keresetében a házasság felbontása mellett kérte a gyermek szülői felügyeletének gyakorlására való feljogosítást, az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás szabályozását, az alperes kötelezését gyermekenként és havonta 25.000 forint határozott összegű gyermektartásdíj megfizetésére és a házastársi közös lakás használatának rendezését.
- [18] A felülvizsgálattal érintett körben előadta, hogy a szülői felügyelet gyakorlására alkalmas, a gyermekeket születésük óta gondozza. Az alperes a gyermekek ellátásában aktívan nem vett részt, személyiségjegyei miatt kevésbé alkalmas a gyermekek nevelésére. Az alperes vele szemben szóban és tettlegesen agresszívan nyilvánult meg, egyszer a nagyobbik gyermeket is bántalmazta. Fényképeket csatolt az arcát ért tettlegességről, a gyermekén látható bántalmazásról. Kifejtette, hogy az alperes ellentmondást nem tűrően beszél vele, lekicsinyli, semmibe veszi. Hivatkozott a nyelvi kommunikációs problémákra, mivel az alperes nem beszél olaszul.
- [19] Az alperes módosított viszontkeresetében a házasság felbontását nem ellenezte, kérte a gyermekek szülői felügyeletére való feljogosítást, a felperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás szabályozását és a felperes tartásdíj fizetésére kötelezését.
- [20] Érvelése szerint a felperes alkalmatlan a gyermekek nevelésére, depressziós, a gyermekeket jogellenesen vitte O.ba, agresszívan fegyelmezi, befolyásolja őket, a tőle való elidegenítésükre törekszik, és hosszú ideig akadályozta a kapcsolattartást.

Az első- és másodfokú ítélet

- [21] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek házasságát felbontotta, a gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására a felperest jogosította fel, kötelezte az alperest gyermekenként havi 25.000 forint határozott összegű gyermektartásdíj megfizetésére és

szabályozta az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartást, elrendelte a felek utolsó közös lakóhelyének megosztott használatát.

- [22] A felülvizsgálattal érintett szülői felügyeleti jogvitát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:167. § (1) és (2) bekezdésének alkalmazásával bírálta el. Részletes bizonyítási eljárást folytatott le az anyagi jogi jogszabályhelyben előírtakra: a gyermekek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése melyik szülőnél biztosítható a legkedvezőbben.
- [23] A peradatok alapján megállapította, hogy a gyermekek gondozásának objektív feltételeit mindkét szülő képes biztosítani, a felek lakóhelye, tárgyi környezete megfelelő, az azonos objektív körülmények miatt a szülők szubjektív nevelési képessége és készsége a perdöntő.
- [24] A kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő véleményét aggálytalanak minősítette és ítélete alapjául elfogadta. A szakvélemény szerint a felperes érzékeny, erőteljesen alkalmazkodó személyiség, jó pedagógia érzékkel, a gyermeki világra könnyed ráhangolódási képességgel rendelkezik, ezt azonban aktuális élethelyzete nehezíti. Rejtőzködésen túl, a konfabuláció jelei is mutatkoznak nála. Az átlagosnál erősebben kötődik a gyermekekhez, ragaszkodását felerősíti attól való félelme, hogy a gyermekeket az apa elviszi. Személyisége alkalmas a gyermekek önálló nevelésére, magatartásában kimutatható a gyermekek alperes elleni befolyásolása.
- [25] Az alperes gondolkodása tartamilag átlagos, konfabuláció is előfordul. Viselkedés szabályozásában aktuálisan kifejezett rejtőzködés mutatkozik, érzelmileg, indulatilag érintett helyzetben a szabályozási kontroll könnyen és erőteljesen csökkenhet. Indulati szabályozása nehezített, szóbeli agresszió előfordulása mellett kifejezetten robbanékony, ami a tettlegesség lehetséges előfordulását nem zárja ki. Saját álláspontját túlértékelő, erőteljes, domináns karakter, irányításra törekszik. A felpereshez való viszonyulásában leértékelő, gyermekeihez megfelelően, pozitívan viszonyul, azonban a gyermekek fejlődésére kedvezőtlen hatása van a felperest leértékelő viselkedése. Ez a gyermekekben feszültséget, a fenyegetettség érzetét kelti. A magatartása a felperes és a felperesi nevelői környezet ellen befolyásoló magatartásnak minősül. Nevelési alkalmasságát az alkalmazkodást, az együttműködést nehezítő, kontrollra törekvő, indulatait nehezen kontrolláló, lobbanékony viselkedése gyengíti. Személyiségjegyei alapján alkalmas a gyermekek önálló nevelésére.
- [26] Mindkét gyermek nyitott személyiségű, élénk, jó hangulatú, intellektusuk életkoruknak megfelelő. Kerülik azokat a helyzeteket, amikor a felek együtt vannak, egymáshoz pozitívan kötődnek, számukra a mindennapokban az érzelmi biztonságot a felperes elérhetősége, közelsége, gondozó magatartása nyújtja, szétválasztásuk nem áll az érdekükben. A szakvélemény problémásnak jelezte az alperes és a gyermekek közötti nyelvismeret hiányát, a

kommunikációs zavar jelenleg nem teszi lehetővé az alperes önálló nevelését.

- [27] Az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékelte a gyermekek jogellenes elvitelét, a kapcsolattartás kifejezett akadályozását, a bíróság végzéseinek ignorálását, az ellennevelést, a gyermekek befolyásolását. Az alperes két éven át nem tudott a gyermekeivel személyes kapcsolatot tartani, ez pedig a gyermekek életkorára tekintettel nagy mértékben elősegítheti a szülőtől való elidegenítést. Negatív hatású, hogy a gyermekek jelenlegi lakókörnyezetében keveredik az anyai-nagymamai, apai-nagyapai szerep. A gyermekek a magyar nyelvi környezetből kikerültek, a nyelvet nem gyakorolták, az alperes és a gyermekek közötti kommunikáció elnehezült.
- [28] A felperes javára értékelte a gyermekkel való erős kölcsönös kötődést, a megfelelő nevelésüket. A szakvéleménnyel egyezően értékelte a kisebbik gyermek esetében életkorából adódóan a felperesnél való elhelyezés indokoltságát, ezzel összefüggésben a két gyermek szoros egymáshoz való kötődését, ami az elválasztásukat nem indokolja azaz az idősebbik gyermek esetén az anyai elhelyezés preferálandó. A három és öt éves gyermekek az utóbbi két és fél évet a felperessel töltötték, a gyermekek állandósághoz fűződő érdeke a felperesi szülői felügyelet gyakorlását indokolja.
- [29] A szakvélemény alátámasztotta a felperes előadását az alperes személyiségjegyeire (verbális agresszióra hajlamos magatartás, öntörvényűség, dominanciára törekvés). Ugyanakkor a távoltartás iránti eljárás nem értékelhető az alperes terhére, mivel nem lehetett kizárni azt a körülményt, hogy a felperes az eljárást a szülői felügyeletre figyelemmel, a jobb pozíciószerzés érdekében indította meg. A bántalmazások tényét a felperes nem bizonyította, azt a közvetett tanúvallomások nem támasztották alá és a szakvélemény sem erősítette meg. A gyermekek a személyes találkozás nélkül töltött két év ellenére is kifejezetten kötődnek az alpereshez.
- [30] Az elsőfokú bíróság a fenti peradatok értékelésével arra a meggyőződésre jutott, hogy a gyermekek alapvető érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] a felperes szülői felügyeletének biztosítása. Az állandósághoz és az érzelmi biztonsághoz fűződő joguk nagyobb nyomatékkaal érvényesítendő mint a felperes személyiségében és magatartásában megnyilvánuló, a terhére értékelendő faktorok. A felperes részéről a gyermekek testi vagy lelki egészségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztető magatartás tanúsítása nem állapítható meg, ezáltal a gyermekek nevelésére nem alkalmatlan.
- [31] Az elsőfokú bíróság rendelkezett a tartásdíjról és a kapcsolattartásról.
- [32] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és a gyermekek szülői felügyeletének kizárólagos gyakorlására az alperest jogosította fel. Kötelezte a felperest a gyermekek kiadására. Az alperes tartásdíj fizetési kötelezettségét

megszüntette és szabályozta a folyamatos és az időszakos kapcsolattartást. A felperest kötelezte gyermekenként és havonta 25.000 forint tartásdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [33] A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette és a peradatok felülmérlegelésével az alperes fellebbezését megalapozottnak ítélte.
- [34] A 17. számú Irányelv III. pontja szerint a gyermek elhelyezésének (szülői felügyeletének) alapvető szempontja a gyermek érdeke, ezért a bíróságnak a gyermek életét érintő minden körülmény feltárásával és együttes mérlegelésével kell határoznia. Ilyen körülmények a szülők egyénisége, életmódja, erkölcsi tulajdonságai vizsgálata, a gyermekekhez való ragaszkodásuk őszintesége, a gyermeknek a szülő iránt táplált érzelmei, kötődése, a szülők nevelési képessége, iskoláztatási lehetősége, anyagi és lakáshelyzetének alakulása.
- [35] Helytállónan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy mindkét fél képes a gyermekek gondozásának objektív körülményeit biztosítani és alkalmasak a gyermekek gondozására és nevelésére, amelyben mindketten igénybe veszik szüleik támogatását, segítségét. Elfogadta a másodfokú bíróság azt is, hogy a nagyobb gyermek erősebben kötődik a felpereshez, ami a kisebbik gyermeknél csak valószínűsíthető, a két gyermek egymáshoz kifejezetten ragaszkodik, elválasztásuk indokolatlan. Következésképpen azonban az ítélezési gyakorlat abban, hogy a perben beszerzett szakvélemény csak egy a bizonyítékok között és a perbeli egyéb adatokkal együttesen értékelendő.
- [36] A másodfokú bíróság súlyozottabban értékelte a felperes terhére a gyermekek jogellenes külföldre vitelét, továbbá azt, hogy különböző eszközökkel igyekezett elérni a gyermekek nála maradását. A kapcsolattartást akadályozta, a gyermekeket az alperes ellen nevelte, a nyelvet nem tanította és az apa személye szóba sem került. A javára értékelendő, hogy a gyermekek megélhetését biztosítja, állandó munkahellyel rendelkezik és a fellebbezési eljárásban már lehetővé tette az alperes és gyermekek közötti kapcsolattartást.
- [37] Mindezt együttesen mérlegelve úgy ítélte meg, hogy a gyermekek hosszú távú érdekei szempontjából kedvezőbb a gyermekek alperesnél való elhelyezése, tehát a szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítása. Ezekhez a szempontokhoz képest súlytalan a környezetváltozásból adódó nehézség. A szülői felügyelet rendezésének megfelelően rendelkezett a kapcsolattartásról és a gyermektartásdíjról.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [38] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi

CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4) és (5) bekezdése, a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Nmjtv.) 72. § (1) bekezdés b) pontja és a Ptk. 4:167. § (2) bekezdése megsértésére alapította.

- [39] Felülvizsgálati érvelése szerint a másodfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, nem tüntette fel a felperes olasz állampolgárságának tényét.
- [40] A Hágai Egyezmény szerinti eljárásban az olasz bíróság jogerős határozatával megtagadta a gyermekek visszavitelét. A másodfokú bíróság az olasz bíróság jogerős határozatát teljesen figyelmen kívül hagyta, ami úgy értendő, hogy nem ismerte el a jogerős olasz határozatot és ezzel megsértette az Nmjtv. 72. § (1) bekezdés b) pontját.
- [41] A rövid, mintegy sommás jogerős ítéletéből hiányzik a tényleges jogi indokolás, ezzel sérült a Pp. 346. § (5) bekezdése.
- [42] A másodfokú bíróság úgy mérlegelte felül az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét, hogy mérlegelését érvekkel nem támasztotta alá, azt nem indokolta meg. Felülmérlegelését lényegében arra alapította, hogy a felperes jogellenesen külföldre vitte a gyermekeket, illetve két évig akadályozta a kapcsolattartást. Nem adta indokát annak, hogy mi a gyermekek hosszú távú érdeke, miért kedvezőbb számukra az alperesi szülői felügyelet. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a gyermekeknek életkorukból adódóan inkább szükségük van az anya melegségére, mint az apa biztonságára. Tisztázatlan maradt, hogy az alperes új párja hogyan fogadná a két kisgyermeket és elmaradt a környezettanulmány beszerzése is.
- [43] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Elsődlegesen azt hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárásjogi jogszabályhelyek a perben nem alkalmazandók, miután az eljárásra a régi Pp. szabályai az irányadók. A felperes olasz állampolgársága pedig rögzítésre került.
- [44] A másodfokú bíróság érdemben kifejtette a döntését megalapozó érveket: hangsúlyozottan értékelte, hogy a felperes az alperes tudta és beleegyezése nélkül vitte o.b.a a két kiskorú gyermeket és elzárta őket az apai kapcsolattartástól. A felperes a felelősségét lekicsinyli, hiszen a kapcsolattartást négy és fél éven át akadályozta.
- [45] Egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a kapcsolattartás tartós akadályozása a szülői felügyeleti jogra való alkalmatlanságot eredményezi. A felperes 2015 júniusa óta összesen öt alkalommal hozta Magyarországra a gyermekeket.
- [46] A felperes a magyar bíróságok döntéseit, kötelezéseit negligálta, öntörvényűen a gyermekek hosszú távú érdekeit figyelmen kívül hagyva igyekezett elidegeníteni a gyermekeket az alperestől. Az alperes kérte a jogerős ítélet végrehajtását és kiskorú veszélyeztetése miatt büntetőeljárást is kezdeményezett.
- [47] Végül hangsúlyozta, hogy nem él partnerkapcsolatban, a felperes

állítása fikció.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [48] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [49] A szülői felügyelet gyakorlásáról való döntés összefügg a kapcsolattartás szabályozásával és a gyermektartásdíj fizetésére kötelezéssel. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a gyermektartásdíj mértékét, a kapcsolattartás jogerős ítéleti szabályozását nem sérelmezte, ezért azt a Kúria érdemben nem vizsgálta.
- [50] Helytállóan érvelt az alperes azzal, hogy a jelen eljárásban a régi Pp. szabályai az irányadók. A régi Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogszabálysértést vizsgálja, az eljárásban nem alkalmazott perjogi jogszabályhelyek megsértése kizárt. A Kúria ezért a megjelölt Pp. jogszabályhelyeinek vizsgálatát mellőzte.
- [51] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az anyagi jogra való hivatkozás mellett – konkrét jogszabályhely megjelölése nélkül – a másodfokú bíróság felülmérlegelését is sérelmezte, amely a régi Pp. 272. § (2) bekezdése és az 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja alapján nem vizsgálható.
- [52] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [53] A Kúria a megjelölt jogszabályhely alapján azt vizsgálta, hogy sérült-e az anyagi jog: a jogerős ítélet az anyagi jog [Ptk. 4:167. § (1) bekezdés,] alapján a kiskorú gyermekek alapvető érdekének [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] megfelelően rendelkezett-e a szülői felügyeletről.
- [54] A Ptk. 4:167. § (1) bekezdése alapján a különélő szülők megállapodásának hiányában a bíróság rendelkezik arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja. A Ptk. 4:167. § (2) bekezdése a szülői felügyelet rendezésének szempontjait definiálja, a bíróság az abban előírtak alapján a peradatok együttes értékelésével hozza meg a döntését.
- [55] Az elsőfokú bíróság a két nevelésre azonosan alkalmas szülők közötti döntésénél a szakvéleménynek, a gyermekek életkorának, a folyamatos felperesi nevelésnek, a kialakult és évek óta tartó stabil élethelyzetnek tulajdonított jelentőséget. Ezzel szemben a másodfokú bíróság kizárólag a felperes magatartására koncentrált: a jogellenes elvitel és a kapcsolattartás éveken át megvalósuló tudatos akadályozása a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a felperes nevelési képességét súlyosan lerontó tényező, emiatt a kiskorú gyermekek nevelésére az alperes alkalmasabb.
- [56] A jogerős ítélet jogszabálysértő, a Kúria az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntésének indokolását az alábbiakkal egészíti ki.
- [57] Tény, hogy mindkét szülő képes a gyermeknevelés objektív körülményeinek biztosítására, az aggálytalan szakvélemény alapján a szülők a gyermekek nevelésére átlagos szinten alkalmasak és a testvérek szétválasztása az eljárásban nem merült fel.

- [58] Helytálló mutattak rá az eljáró bíróságok arra, hogy a szülői felügyelet rendezésének alapvető szempontja, legfontosabb elve a kiskorú gyermek érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés]. A gyermek érdekével kapcsolatos bizonyítéktérkékelés szempontjait a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) hatálya alatt a 17. számú Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) határozta meg. A Kúria 1/2014. számú PJE határozata az Irányelv alkalmazását a Ptk. hatálya alatt nem tartotta alkalmazandónak, a benne foglaltak túlnyomórésze azonban megfelelően irányadó lehet a szülői felügyeletről való döntés esetén is. Az Irányelvben a szülők nevelési képességének értékelése körében kifejtettek a másodfokú bíróság részletesen utalt.
- [59] A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtettekkel: azt a szülői magatartást, amely a másik szülő és a gyermek közötti kapcsolatot igyekszik a minimálisra szorítani, illetve azt akadályozni, a szülők nevelési képességénél, a gyermek hosszú távú érdekének vizsgálatakor a mérlegelés szempontjánál értékelni kell (BH 1998.180.). A felperes a két gyermeket jogellenesen vitte el Magyarországról és az alperest a kapcsolattartástól évekig elzárta. A gyermekeket a magyar nyelvre két éven át nem taníttatta, azaz nem gondoskodott arról, hogy a gyermekek az eltérő anyanyelvű másik szülővel is tudjanak kommunikálni. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy ezeket a magatartásokat a felperes nevelési képességét súlyosan lerontó tényezőként kell figyelembe venni. Ugyanakkor a jogerős ítélet a gyermekek érdekét sértő módon teljesen figyelmen kívül hagyta az alperes nevelési képességét erőteljesen lerontó peradatokat.
- [60] A szülők személyiségjegyeinek leírása, a nevelési képességének és a szülő-gyermek kötődés megítélése szakkérdés, amelyek vizsgálata igazságügyi pszichológus szakértő kompetenciájába tartozik. Az elsőfokú bíróság a szakkérdés megítéléséhez igazságügyi pszichológus szakértőt rendelt ki. A szakvélemény a szülők személyiségjegyeit illetően a nevelési képességüket ugyan azonosra tette, de az alperes személyiségjegyeire vonatkozó megállapításai: verbális agresszivitása, kizárólagosságra törekvése, döntési dominanciája a felperes előadását támasztotta alá. Helytállóan utalt a jogerős ítélet arra, hogy a szakértői vélemény nem minősül perdöntő bizonyítéknak, azt az egyéb bizonyítékokkal együttesen kell értékelni. Ezzel szemben a szülői felügyelet gyakorlása szempontjai vizsgálatánál az alperes nevelési képessége körében mellőzte a szakvélemény alperesre vonatkozó megállapításait erősítő egyéb peradatokat. A jogellenes elvitel ténye mellett ugyanis a távoltartás elrendelésének, a visszavitel megtagadásának indoka nem hagyható figyelmen kívül.
- [61] A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazandó távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény szerint lefolytatott eljárásban az alperes magatartására alapítottnak a távoltartást elrendelték. Ebből következően a bíróság határozata szerint a 16. § (1) bekezdése alapján az 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában definiált

hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére megalapozottan lehetett következtetni.

- [62] A Hágai Egyezmény 13. cikke b) pontjában foglaltakat az uniós tagállamokban közvetlenül alkalmazandó 2201/2003. (XI.27.) EK Rendelet szűkítette, a rendelet (17) preambulumaival összhangban a 11. cikk (4) bekezdése szerint a gyermek visszavitelét haladéktalanul el kell érni, a visszavitel kivételes esetben utasítható el. A megtagadásra csak akkor kerülhet sor, ha a gyermek érdekkörében a főszabály, a visszavitel alkalmazása súlyos jogsérelemmel járna. Az eljárásban nincs helye a szülői felügyelettel kapcsolatos bizonyítékok (objektív és szubjektív szempontok) értékelésének, az erre való hivatkozás esetén kizárólag az vizsgálendő, hogy a gyermek alapvető érdeke a visszavittel sérül-e, őt a visszavitel testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtené a számára [Hágai Egyezmény 13. cikk b) pont].
- [63] A jelen ügyben az olasz hatóságok a Hágai Egyezmény és az EK rendelet együttes alkalmazásával a kivételes, egyedi körülmények fennállását bizonyítottanak ítélték: a gyermekek érdekével ellentétes a visszavitel, az számukra testi vagy lelki károsodással járna, elviselhetetlen helyzetet teremtené. Mindezeket a következtetéseket az alperes magatartására alapították, a visszavitelt erre figyelemmel tagadták meg.
- [64] A távoltartásról rendelkező jogerős végzés, az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény és a Hágai Egyezmény szerinti eljárásban meghozott jogerős határozat egybehangzóan foglalt állást az alperes agresszív, a másik szülőt semmibe vevő, lekezelő magatartásáról. Ezeket a tényeket pedig a jelen eljárásban az alperes nevelési képessége és készsége körében értékelni kell, azok az alperes nevelési képességét - a felperessel egyezően - súlyosan lerontják.
- [65] Mindezek alapján mindkét szülő nevelési képességénél erőteljesen lerontó tényezők állapíthatók meg. A felperesnél a gyermekek szokásos tartózkodási helyről való kiszakítása és az alperestől való elzárása, az alperesnél a felperessel szembeni, a gyermekek jelenlétében megvalósított erőszakos magatartása.
- [66] A jogvita elbírálásának fő szempontja a gyermekek érdeke. A gyermekek alapvető érdekében pedig az áll, hogy kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődésük hosszú távon megnyugtató módon rendeződjön. Az azonos nevelési képességű és körülményeket teremtő szülők esetén a gyermekek hosszú távú érdekére figyelemmel a szülők együttműködési készségét kell értékelni, hogy különélésük önmagában a szülő-gyermek érzelmi viszonyt ne érintse, közös döntéseiket elősegítse.
- [67] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes a gyermekeket születésük óta megfelelően ellátja és gondozza. A gyermekek érzelmileg a felpereshez kötődnek erősebben. Kétségtelen az is, hogy a felperes éveken át elzárta az alperest a kapcsolattartástól, ez pedig alkalmas a szülő-gyermek viszony gyengítésére. A Kúria a

felperesi befolyásolást illetően rámutat arra, hogy nem hagyható figyelmen kívül az a tény, miszerint a gyermekek két év után örömmel fogadták az alperest, félelem, elutasítás nem volt tapasztalható. Ez pedig egyértelműen arra utal, hogy a felperes az alacsony életkorú gyermekeket erőteljesen nem befolyásolta az alperes ellen, a kapcsolattartás akadályozása mellett az alperessel szemben elidegenítő ellennevelést nem valósított meg.

- [68] Az aggálytalan szakvélemény szerint az alperes a felperest leértékeli és ezt verbálisan ki is nyilvánítja. Ezzel szemben a felperes részéről ilyen magatartás nem állapítható meg.
- [69] Mindezekből következően az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a gyermekek érdekében a folyamatos nevelés és gondozás változatlan fenntartása, a felperes szülői felügyeletének gyakorlása áll.
- [70] A jogerős ítélet súlyosan egyoldalúan, az alperes jogerős határozatokban foglalt magatartását mellőzve rendelkezett a szülői felügyelet gyakorlásáról. A Kúria hangsúlyozza: a szülői felügyeletről való döntés nem a szülő büntetése vagy jutalmazása, hanem a gyermekek alapvető érdekében álló, hosszú távú megnyugtató rendezés.
- [71] A fentiek alapján a jogerős ítélet a Ptk. 4:167. § (1) bekezdésében foglaltakkal és a gyermekek alapvető érdekével ellentétesen rendelkezett, ezért a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a szülői felügyelet gyakorlására, a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségre, a szülő-gyermek közötti kapcsolattartásra jogosultságra vonatkozó részében részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben helybenhagyja.
- [72] A szülői felügyelet tárgyában hozott kúriai döntés jogkövetkezménye a gyermekek kiadására az alperest kötelező rendelkezés, a kapcsolattartás rendezésének és a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségnek a megváltozása. A felperes a felülvizsgálati kérelmében sem a tartás mértékét sem a jogerős ítélet szerinti kapcsolattartási módot, időtartamot nem sérelmezte. A Kúria ezért a jogerős döntést a szülői felügyelet eltérő rendezése miatt megfordította: a gyermekek tartására az alperes köteles és a kapcsolattartás szabályozási módjának változatlan fenntartása mellett a kapcsolattartásra a felperes helyett azonos feltételekkel az alperes jogosult.

Záró rész

- [73] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.
- [74] A jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére tekintettel a Kúria módosította másodfokú perköltség és a fellebbezési illeték viselésére vonatkozó rendelkezést.
- [75] Az alperes fellebbezése eredménytelen maradt, a felperes felülvizsgálati kérelme eredményre vezetett.

[76] A Kúria a régi Pp. 239. § (1) bekezdése, a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint határozott a felperest megillető arányos együttes másodfokú perköltség és felülvizsgálati eljárási költség, továbbá az alperest terhelő fellebbezési, valamint felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2020. május 19.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelélül: